

tába jöhetni, mi befolyással van a közet és talaj neme, meg az égsf bizonyos fanemek elterjedésére s fatermésére nézve.

Ha összes erdeink termési viszonyainak ismeretével birandunk, kitudván egyszersmind, mily tért foglal el minden országunkban erdöket képező fanem; s e fanemek mindenike okszerű kezelés mellett mennyi termést adhat téregységenként; ebben igen fontos adattal birandunk azon felette nagy horderejű kérdés megoldására nézve, hogy belterjes gazdaszatot feltéve, mennyi tért és hol szánhatunk erdöinkből még másnemű talán jövedelmezőbb gazdasági czélokra, a nélkül hogy magunkra vagy utódainkra nézve minden tekintetben oly szükséges fának szükétől félhetnénk sat.

Az ország fanövési és termési viszonyainak ismerete, egy szóval az erdöszei statistikának egyik legfontosabb részét képezi, illy statistika nélkül pedig az ország erdöszei viszonyainak magasabb szempontokból való okszerű elrendezése merő lehetetlenség.

Tegyen tehát kiki e részben is annyit, a mennyi töle telik; törjük meg az utat s az Isten áldása kísérjen tiszta szándékunk buzgó kivitelében!

A fának szállítása ügyében.

Tudjuk, hogy a fa oly áruczikk, melynek értéke kevésse előnyös arányban áll annak súlyával, ugy hogy a fának tengelyen söt vaspályán távolabb vidékre való szállítási költsége annak pénzbeli értékét gyakran felülmulja, minek folytán sok vidéknek terjedt erdöségei faemésztő gyárak vagy nagyobb városok szomszédtsága hiányában nem értékesíthetők, mert a hamuzsír készítés is csak bizonyos körülmények közt hajt némi hasznot, nevezetesen, ha erre a benszülött népet lehet fölhasználni, annak más és jobb keresetje nem lévén. Az e végre megkisértett telepítések ugyanis a várt sikerre ritkán vezettek.

Az ily erdökben gazdag, s a nagyobbyszerű emésztés helyeitől távol fekvő vidékek fája tehát csak is a vizen való szállítás mellett értékesíthető. — E szállítási mód annál nagyobb figyelmet érdemel, miután gyakran a nagyobb erdök közelében fekvő gyárak nem ritkán csak ugy versenyezhetnek más — egyéb tekintetben kedvezőbben helyezett illynemű telepekkel, ha az egyensúly a fának lehető olcsó ára által hoz-

haló létre; ha tehát a szállítási költségek, melyek erdődús vidékeken a fa piaci árának főtényezőjét képezik, a lehető legcsekélyebbre szoríthatnak, a mi ismét csak okszerű fausztatás által válik elérhetővé.

Számtalan erdőségek heverték ezredek óta parlagon s minden érték nélkül, még azok tulajdonosai vagy egyes vállalkozók azok fája számára vízi utat készítettek, felhasználván a bérczek hó s esővizét és építvén vízfogókat és zsilipeket, melyek segítségével már most a legértékesebb árboctfák s egyéb mindenféle épületi és szerszámfa a havasok aljától gyakran egész a tengerig aránylag igen olcsó áron szállítható.

Ily módon szállítatik évenként a Tiszán 200,000 darabnál több fenyőszál, s félmilliom deszka s ki tudja mennyi a Táttra s Fáttra erdősegeiből a Vágvizén; így láttatik el a Tisza s Duna alföldi vidéke a szükséges faanyagokkal. Lengyelországnak Máramarossal határos Nadvorna nevű uradalma még néhány év előtt több mértföldnyi kiterjedésű erdősegeiből semmi jövedelmet sem húzott; néhány vízfogó és zsilip segítségével utatnyitott s jelenleg a Prúth folyón a fekete tengerre litjaszál a hajó építéshez szükséges faanyagot.

A fának kötött vagy kötetlen állapotban való vízi szállítása tehát távolabb s nagyobb kiterjedésű erdősegek értékesíthetésére nézve oly fontos, és az erdőgazdászlatnak oly nevezetes ága, hogy arra nézve nem lehet elég figyelmet fordítani, mert a nélkül sok helyütt örökre ott veszne az erdő, legfeljebb a vadaknak szolgálván tanyául; főkép a hol a vidék nem bővelkedik egyszersmind érczekben, hogy azoknak kizsákmányolásával karöltve az erdőt is értékesíthessék.

Es még is daczára annak, hogy a fausztatás az erdőgazdászlatnak oly nevezetes ága, sehol sem találunk adatokat, melyekből kivethetnők, a fa különféle mennyiségei kötött vagy kötetlen állapotban való usztatásának költségeit, már pedig addig, a míg e részben nem bírándunk a legkülönbözőbb helyi viszonyokra, az usztatási ut mindennemű hosszára való tekintettel az életből merített tapasztalatokkal, számtalan erdősegek heverendnek érintetlenül, mert addig a kezelő erdősz sem lesz képes a birtokosnak biztos számokra alapított tervezetet nyújtani, melyből az meggyőződhetnék, hogy a különféle vízépítésekre előlegezett összegek dúsan fognak kamatozni; azt pedig, hogy a birtokos jó remény fejében és pusztá szóra ezereket koczkáztasson, a hivatalnok sem kívánhatja.

E sorok célja tehát, t. szaktársaimat egész bizalommal az erdőgazdászlat ezen fontos ága érdekében felkérni, hogy az erdészeti lapok útján ebbeli tapasztalataikat közölni sziveskednének.

E célra nézve pedig t. szaktársaimat a következők közlésére hátorkodom felkérni.

1. Mennyibe kerül a vidéki gyalog-és marha-napszám?
  2. Ha szakmányban dolgoznak, mennyi naponkénti keresetre számíthat egy munkás?
  3. Mibe kerül a száraz-, a jég- és a vízcsumszatók készítése, folyó ölenként? megkülönböztetvén az ölfa csuszatókat a tőkecsuszatóktól.
  4. Mit fizetnek bizonyos távolságra a tőke- vagy ölfa viteléért a csuszatóig és annak lecsuszatásaért egy vagy több ugró mellett?
  5. Mennyibe kerül a fának vízbe való hánnyása bizonyos méretű tőkénként vagy meghatározott köbtartalmu ölenként és a hasábok bizonyos hossza mellett?
  6. Mibe kerül egy ölnék, vagy tőkének usztatása a kirakás helyéig, az uszapatak bizonyos hossza mellett.
  7. Mennyibe kerül a fa ki- és ölberakása vagy a tőkék felhalmozása?
  8. Hány százalékra megy a faveszteség?
  9. Az usztatás hó s esővizek miatt történik e vagy vízfogók segítségével?
  10. A pataknak medre s partjai minők?
  11. Az usztatás s utóusztatás mennyi időbe került rendes víz mellett az ölek vagy tőkék mennyisége számbá vételével?
  12. Az usztatott fa tölgy-, bikk- vagy fenyőfa volt-e?
  13. Mennyire ment az usztatás felügyeletének költsége, és a vizut egész hosszában hány uszatóra volt naponta szükség?
  14. Mekkora az illető költségek a szálfausztatásnál és mi ennek a módja?
  15. Hány és milyen méretű darabból szoktak egy tutajt összekötni, hányat egymáshoz fűzni, mivel s mennyi sullyal terhelni, és mik a tutajozási költségek egyes megnevezendő helyekig?
  16. Mennyi idő alatt jutnak a tutajok rendes víz mellett a megnevezendő helyekre?
  17. Mennyibe került a vízmedrek első tisztítása, szabályozása; a vízi építmények elállítása, s milly összegeket igényel azok föntartása évenként?
  18. Végtére egy ölfa, tőke vagy szálfá bizonyos meghatározott távolságra való usztatásának mennyi az öszves költsége.
- A magas kincstárnak máramárosi, hrádeki, diósgyőri, **temesvári**,

breznó- s besztercebányai uradalmaiban évenként több ezer ölfá, sok ezer tőke és szálfá úsztatik, nem különben Herczeg Kóburg murányi uradalmában valamint más nagyobb erdőtulajdonosoknál is, hol évek óta tartó rendes számvitel mellett érdekes tapasztalatokat lehet gyűjteni. Az ily nagyobb uradalmakban hivataloskodó t. szaktársaimat bátorkodom az erdőgazdászat érdekében tapasztalataik a feljebbi pontok figyelembe vétele mellett való szives közlésére ismételve felkérni.

Roxer Vilmos.

Különfélék.

Az orosz birodalom erdőszeti és gazdasági tanügyére vonatkozó statisztikai adatok. Ha valaki azt találná kérdezni, hogy mi közünk hát az orosz birodalomhoz, annak azt feleljük, hogy sok tekintetben biz ahoz semmi közünk, sőt hogy mentsen Isten bizonyos közelebbi siralmas emlékü érintkezések vagy ismerkedések ismétlődéséül.

Vannak azonban ügyek, melyek az egész emberiséggel közösek s melyek fejlődését bár mi népnél is csak feszült figyelemmel kísérhetjük már csak azért is, hogy a jót követni, a rosszat kerülni legyünk képesek, s hogy lássuk, mennyivel vagyunk előre vagy — hátra!

S ki tagadná olvasóink közül, hogy az erdőszeti és gazdasági tanügy is e figyelemmel kísérendő tárgyak közé tartozik? — Nézzük tehát mennyire van e részben az orosz — s mennyire vagyunk mi? Vagy az utóbbit talán ne is nézzük, csak iparkodjunk, hogy idővel saját ebbeli tanügyünkről is irhassunk valamit.

Schindler szerint, kit itt követünk, Oroszország koronajóságai körülbelül 29930 □-miriaméterre (52000 □-méröld) terjednek 22 millió lakossal, s e jóságok 1837 óta a földmívelési ministerium által kezeltetnek. E ministerium 4 osztályból áll, melyek elseje Nagy-oroszország 39 kormányzósága, a második pedig a többi 18 kormányzóság élén áll. A harmadik osztály a belső és külső igazgatóságot viszi, a telekzetet s valamennyi gazdasági tanintézetet vezérli; miglen a negyedik egyedül az erdőszettel bibelődik.

Az erdőszeti szolgálatnak, melyre a személyzet erdőszeti tancdákban neveltetik, katonai szerkezete van. Az europai Oroszország koronaerdei 13814 □-miriamétert (24000 □-méröld) borítanak.

Éz óriási erdők központi igazgatásának könnyítése végelt az or-